

KHẢO SÁT CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN VIỆC TỰ HỌC HỌC PHẦN VẬT LÝ – LÝ SINH Y HỌC CỦA SINH VIÊN CHÍNH QUY TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

ThS. Nguyễn Quang Đông
Bộ môn Vật lý – Lý sinh y học, Trường ĐHY - Dược Thái Nguyên

TÓM TẮT

Nghiên cứu này nhằm khảo sát và thảo luận việc tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học của sinh viên trường Đại học Y Dược Thái Nguyên. Chúng tôi tìm hiểu thực trạng và xác định những khó khăn mà sinh viên gặp phải trong quá trình tự học và đề xuất một số giải pháp nhằm giúp cho sinh viên vượt qua được những khó khăn đó để có kết quả tự học tốt hơn.

Từ khóa: *Tự học, vật lý, lý sinh y học*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong giáo dục và đào tạo, đặc biệt ở bậc học Đại học, khả năng tự học được đánh giá là một trong những yếu tố quan trọng nhất giúp cho người học không chỉ có thành tích học tập tốt mà còn có được những kiến thức sâu rộng. Để có thể nắm bắt toàn diện những kiến thức ở bậc đại học đòi hỏi mỗi sinh viên phải có nhiều nỗ lực trong hoạt động học tập, đặc biệt phải giành thời gian cho việc tự học, tự nghiên cứu. Vấn đề tự học đóng vai trò quan trọng trong việc giúp sinh viên lĩnh hội kiến thức môn học cũng như phát huy năng lực của bản thân trên cơ sở chính là sự hướng dẫn của giảng viên. GS Cao Xuân Hạo đã nói: “Dù có học trường gì, thầy nào nổi tiếng đến đâu chăng nữa, thì nhân tố quan trọng nhất, quyết định kết quả mỹ mãn của quá trình đào tạo vẫn là cái công tự học của học trò. Tự học ở đây chỉ cái phần tích cực chủ động, quyết đoán của người học. Vai trò quyết định sự thành công hay thất bại của quá trình học tập là vai trò của người học, tuy vai trò của người dạy không phải không quan trọng”

Việc tự học, tự nghiên cứu của sinh viên là hoạt động vô cùng cần thiết. Mặc dù đã làm quen với hình thức tín chỉ, nhưng sinh viên vẫn gặp một số khó khăn do chưa thực sự tìm ra phương pháp học tập hiệu quả nhất khi học theo hình thức này. Sinh viên vẫn còn

rất nhiều vướng mắc, khó khăn khi học tập, chưa thực sự dành nhiều thời gian cho việc tự học, chưa xây dựng và rèn luyện kỹ năng tự học hợp lý.

Những năm gần đây, trường đại học Y Dược Thái Nguyên đã và đang triển khai mô hình đào tạo theo học chế tín chỉ. Bộ môn Vật lý – Lý sinh y học đã tổ chức giảng dạy các học phần theo hình thức này. Tuy nhiên chưa có một đánh giá nào về các yếu tố ảnh hưởng đến việc tự học của sinh viên và khả năng đáp ứng với học theo tín chỉ. Việc thực hiện đề tài nhằm bước đầu đáp ứng yêu cầu đó. Đồng thời qua đề tài đề xuất một số biện pháp giúp cho hoạt động tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học của sinh viên trong phương thức đào tạo theo tín chỉ có hiệu quả

Mục đích nghiên cứu

Đề tài này khảo sát các yếu tố ảnh hưởng đến việc tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học của sinh viên hệ chính quy trong phương thức đào tạo theo hình thức tín chỉ, từ đó đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động tự học của sinh viên Đại học Y Dược Thái Nguyên.

Đối tượng nghiên cứu

Hoạt động tự học của sinh viên trường Đại học Y Dược Thái Nguyên

Nhiệm vụ:

- Mô tả các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng tự học học phần Vật lý – lý sinh y học của

sinh viên hệ chính quy trường Đại học Y – Dược Thái Nguyên

- Đề xuất một số biện pháp góp phần nâng cao chất lượng tự học học phần Vật lý – lý sinh y học cho sinh viên

Phương pháp nghiên cứu:

- Phương pháp phỏng vấn: Phỏng vấn sinh viên về thực trạng tự học của sinh viên đang học học phần Vật lý – Lý sinh y học

- Phương pháp điều tra: Sử dụng phiếu hỏi để điều tra nhằm mục đích tìm hiểu nhận thức của sinh viên về vấn đề tự học, mức độ, hình thức tự học của sinh viên...

- Phương pháp xử lý tài liệu bằng thống kê toán học

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm “tự học”

Tự học (self - study) là sự nỗ lực chiếm lĩnh tri thức, kỹ năng của bản thân của người học để hướng tới những mục đích học tập nhất định. Có thể nói quá trình tự học của sinh viên là một quá trình tự nỗ lực, quyết tâm, tích cực để đạt được mục tiêu học tập. Nếu thiếu sự nỗ lực thì sinh viên không thể đạt kết quả tốt, đây cũng chính là điều kiện để sinh viên nâng cao chất lượng học tập của bản thân và các trường đại học nâng cao chất lượng giáo dục.

2.2. Một số đặc điểm của việc tự học và việc tự học của sinh viên

- *Vai trò của việc tự học*

Ở trung học phổ thông, học sinh chỉ cần vững kiến thức thầy cô dạy trên lớp và làm bài tập được giao, giáo viên liên tục có những bài kiểm tra, đánh giá dành cho học sinh. Tuy nhiên khi học lên đại học thì yêu cầu hoạt động học tập của sinh viên đã khác hẳn, trong đó tự học là phương pháp, cách thức cơ bản mà sinh viên phải thực hiện thường xuyên. Đối với sinh viên đại học, học có phương pháp là vô cùng quan trọng. Giảng viên đóng vai trò là người hướng dẫn, cung cấp tài liệu, hướng dẫn đề tài, sinh viên phải tự biết cách sắp xếp thời gian và trình tự nghiên cứu những kiến thức cơ bản và mở rộng tìm hiểu những vấn đề liên quan. Thêm vào đó, không còn sự giám sát gắt gao của

giáo viên, sinh viên phải tự nỗ lực để có thể đạt kết quả cao. Với phương thức đào tạo theo tín chỉ, kế hoạch học tập cụ thể phụ thuộc vào chính bản thân người học. Sinh viên có nhiệm vụ và quyền được lựa chọn môn học, thời gian học, tiến trình học tập nhanh, chậm phù hợp với điều kiện của mình. Phương thức này tạo cho sinh viên năng lực chủ động trong việc lập kế hoạch học tập khoa học, xác định thời gian, phương tiện, biện pháp để thực hiện các mục tiêu đề ra trong kế hoạch học tập đó. Khi đó người sinh viên phải ý thức xây dựng kế hoạch tự học, tự nghiên cứu sao cho quá trình học tập hiệu quả nhất

Tự học giúp sinh viên nâng cao năng lực tư duy, tìm tòi khám phá ra những vấn đề mới, nó giúp sinh viên hiểu rõ bản chất của vấn đề một cách sâu sắc nhất, một người sinh viên tuy có đầy đủ mọi điều kiện để học tập (thầy giỏi, tài liệu hay...) vẫn không thể thành công được nếu như không tự mình đào sâu suy nghĩ.

- *Bản chất của việc tự học*

Thực chất tự học là một quá trình học tập, một quá trình nhận thức không trực tiếp có thầy giáo, đó là một quá trình “lao động khoa học” vất vả hơn nhiều so với có thầy giáo hướng dẫn. Có thể nói quá trình tự học của sinh viên là một quá trình tự nỗ lực, quyết tâm, tích cực để đạt được mục tiêu học tập. Nếu thiếu sự nỗ lực thì sinh viên không thể đạt kết quả tốt, đây cũng chính là điều kiện để sinh viên nâng cao chất lượng học tập của bản thân và các trường đại học nâng cao chất lượng giáo dục.

- *Nguyên tắc đảm bảo việc tự học có hiệu quả*

Một vấn đề có tính khoa học bao giờ cũng được xây dựng trên những cơ sở và nguyên tắc nhất định, việc tự học muốn đạt hiệu quả cao cần tuân thủ những nguyên tắc sau:

+ Bảo đảm tính khoa học của quá trình tự học: Bản thân tự học là một quá trình lao động trí tuệ gian khổ, vì vậy càng đòi hỏi tính khoa học. Càng khoa học thì hiệu quả hoạt động tự học càng được nâng cao.

+ Bảo đảm “học đi đôi với hành”: Đây là một cặp phạm trù có quan hệ biện chứng với nhau, tự học không chỉ củng cố kiến thức thông thường mà còn đưa kiến thức ấy vào thực tiễn, cọ xát với thực tế, rút ra những thiếu sót, sai lầm từ đó ngày càng nâng cao hiểu biết

+ Bảo đảm nâng cao dần đến mức độ tự giác cao, củng cố kỹ năng, kỹ xảo.

2.3. Thực trạng và các yếu tố ảnh hưởng đến việc tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học của sinh viên

Qua quá trình khảo sát thực tiễn, đa số sinh viên đều hiểu được vai trò quan trọng của tự học. Tuy nhiên, sức ỳ và tính thụ động của sinh viên còn rất lớn. Hoạt động tự học vẫn còn mang tính hình thức, đối phó với các bài kiểm tra. Khi chuyển đổi sang phương thức đào tạo theo tín chỉ, số giờ giảng dạy trên lớp của giảng viên giảm khá nhiều, số giờ yêu cầu sinh viên tự học tăng lên gấp đôi. Thực tế cho thấy đa số sinh viên vẫn không biết cách tự học, vẫn còn mang nặng cách học thụ động: sinh viên không hề đặt câu hỏi, khi giảng viên đặt câu hỏi thì rất ít sinh viên giơ tay xin phát biểu. Theo số liệu khảo sát của sinh viên một số trường đại học, hầu hết các sinh viên được hỏi cho rằng tính chủ động trong học tập của sinh viên thấp, có đến 75% ý kiến cho rằng sinh viên không có thói quen tự học, chuẩn bị bài trước khi đến lớp [2]. Qua số liệu từ việc thống kê trên phiếu điều tra 400 sinh viên trường Đại học Y Dược Thái Nguyên và phỏng vấn trực tiếp đã cho thấy các yếu tố ảnh hưởng đến việc tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học của sinh viên, cụ thể như sau:

** Về việc xây dựng mục tiêu cụ thể và xây dựng kế hoạch học tập học phần Vật lý – Lý sinh y học:*

Kết quả điều tra cho thấy 61% sinh viên đã có mục tiêu cụ thể cho việc học tập học phần Vật lý – Lý sinh y học, 33% chưa có mục tiêu cụ thể. Đồng thời qua việc phỏng vấn sinh viên cho thấy sinh viên chưa biết xây dựng một kế hoạch học tập cho cả một học kỳ và chỉ tập trung học khi có kiểm tra, thi. Chưa có sự

phân phối thời gian hợp lý và một lịch tự học trong cả học kỳ.

** Về các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học:*

Có nhiều yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học của sinh viên, trong đó đa số sinh viên cho rằng phương pháp tự học có ảnh hưởng nhiều nhất, sau đó là sự định hướng, giao nhiệm vụ của giảng viên, không gian dành cho tự học, tài liệu học tập.

Hiện nay sinh viên đã được giới thiệu về các phương pháp để có thể tự học có hiệu quả nhưng chưa có sự rèn luyện để trở thành kỹ năng tự học tốt. Mặt khác, với hình thức học tín chỉ, đòi hỏi ở giảng viên phải có sự định hướng nội dung học tập, kiểm tra việc nắm bắt và xử lý thông tin của sinh viên để từ đó có sự điều chỉnh kịp thời đảm bảo chất lượng học tập. Tuy nhiên do sĩ số lớp đông, bản thân giảng viên còn chưa thích ứng với phương pháp giảng dạy mới nên việc định hướng, giao nhiệm vụ học tập cho sinh viên, đặc biệt việc kiểm tra quá trình tự học của sinh viên còn nhiều hạn chế.

** Về địa điểm tự học:*

28% sinh viên thường tự học ở giảng đường, 66% tự học ở phòng trọ hoặc ở nhà, chỉ có 6% sinh viên thường tự học tại thư viện trường hoặc Trung tâm học liệu Đại học Thái Nguyên. Số sinh viên học tại thư viện hoặc giảng đường chủ yếu là sinh viên sống trong ký túc xá nhà trường. Như vậy việc sử dụng thư viện trường cho việc tự học của sinh viên còn ít, trong khi học tập theo hình thức tín chỉ đòi hỏi sinh viên phải có nhiều thời gian trên thư viện.

** Về thời gian dành cho tự học:*

Thời gian sinh viên dành cho việc tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học trong 1 tuần theo điều tra là 2h (21%), 3h (35%), 4h (24%), 5h (11%), 6h (9%). Thời gian giảng dạy trong 1 tuần trên lớp dành cho sinh viên là 3 tiết lý thuyết và 1 buổi thực tập. Theo kết quả điều tra sinh viên đã dành thời gian cho việc tự học nhưng thời gian đó chưa đáp ứng với yêu cầu của việc học tín chỉ. Nguyên nhân được đưa

ra chủ yếu do sinh viên chưa có kế hoạch học tập chi tiết nên không biết phân bổ thời gian, nhiều việc riêng ảnh hưởng đến tự học, cộng với việc phải đi thực tập nhiều nên thời gian dành cho tự học ít. Mặt khác, một số sinh viên chỉ tập trung học một số môn mà mình cho là quan trọng hơn, dẫn đến chỉ khi có kiểm tra hay thi mới học.

** Về việc ghi chép khi tự học:*

Kết quả điều tra cho thấy 43% sinh viên thường xuyên ghi chép khi tự học, trong khi đó 57% thỉnh thoảng mới ghi chép.

** Về việc sử dụng tài liệu tham khảo:*

Qua điều tra cho thấy 100% sinh viên đã sử dụng tài liệu tham khảo bằng tiếng Việt, trong đó 35% sinh viên sử dụng 1 tài liệu tham khảo, 63% sinh viên sử dụng 2 tài liệu tham khảo, 2% sinh viên sử dụng 3 tài liệu tham khảo.

Mặc dù số sách tham khảo của học phần đã được giảng viên giới thiệu là 15, trong đó có 3 tài liệu bằng tiếng Anh nhưng do sinh viên trình độ tiếng Anh năm đầu còn hạn chế và sinh viên chưa có ý thức sử dụng. Sinh viên chủ yếu sử dụng sách giáo trình trong khi học, chỉ khi phải trình bày hay làm bài kiểm tra mới tham khảo thêm. Mặt khác, trong thời đại công nghệ thông tin phát triển như hiện nay, nhiều sinh viên lựa chọn tìm các tài liệu tham khảo từ các trang web. Điều này là tốt nhưng vì quá lạm dụng nên đa số sinh viên không tìm đến các tài liệu tham khảo in có trên thư viện. Ngay cả khi tra cứu tài liệu trên Internet, sinh viên cũng chưa biết chọn lọc để thu được những kiến thức thật sự cần thiết và có hiệu quả.

** Về việc học nhóm khi tự học:*

4% sinh viên thường xuyên học nhóm, 40% sinh viên thỉnh thoảng, 56% chưa bao giờ học theo nhóm khi học học phần Vật lý – Lý sinh y học. Tổ chức học tập theo nhóm là một phương pháp tự học có nhiều ưu điểm khi học theo hình thức tín chỉ. Khi học theo nhóm, người biết giảng cho người chưa biết thì sẽ giỏi hơn, người chưa biết hỏi người biết sẽ hiểu được vấn đề, điều này sẽ làm cho học tập chất lượng hơn. Tuy vậy sinh viên chưa quen

và chưa có ý thức tạo nhóm học tập để việc học có hiệu quả cao.

** Về việc tự kiểm tra đánh giá việc tự học và hình thức tự kiểm tra đánh giá:*

13% sinh viên thường xuyên tự kiểm tra sau khi tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học, 58% thỉnh thoảng và 29% sinh viên không tự kiểm tra đánh giá việc tự học của mình. Đa số sinh viên tự kiểm tra đánh giá bằng hình thức trả lời các câu hỏi cuối bài sau khi học. Một số tự đưa ra câu hỏi để trả lời, hỏi đáp lẫn nhau trong nhóm hoặc trả lời các câu hỏi trắc nghiệm trong tài liệu tham khảo.

** Về những khó khăn khi tự học học phần Vật lý – Lý sinh y học, phần lớn các bạn sinh viên cho rằng:*

- Kiến thức của học phần Vật lý – Lý sinh y học khó nên việc tự học khó tiếp thu do là môn học liên ngành.

- Các phương tiện thông tin, giải trí như: Điện thoại, tivi, internet ... làm mất rất nhiều thời gian.

- Bị mất tập trung khi học.

- Tài liệu tham khảo trên thư viện không đủ.

2.4. Đề xuất một số biện pháp phát huy tính tích cực và nâng cao hiệu quả tự học cho sinh viên

- Nhà trường cần tổ chức các hội thảo học tập về phương pháp tự học khi học tập theo hình thức tín chỉ cho sinh viên, đặc biệt là sinh viên năm đầu. Cung cấp cho sinh viên các kỹ năng để tự học có hiệu quả như: liên hệ lý thuyết và thực tiễn, tham khảo trên internet, trao đổi với thầy cô và bạn bè, đọc trước bài, ôn lại bài cũ, học nhóm, hạn chế ảnh hưởng của ngoại cảnh... và rèn luyện cho sinh viên một tinh thần quyết tâm cao độ, sẵn sàng giải quyết và đương đầu với khó khăn, độc lập trong suy nghĩ giúp sinh viên có được kết quả tự học cao.

- Trong nội dung chương trình cần loại bỏ những nội dung không thiết thực cho sinh viên ngành Y để chương trình học không quá nặng nề

- Nâng cao vai trò của, giảng viên, cố vấn học tập. Giảng viên cần đưa ra các vấn đề cụ thể để buộc sinh viên phải nghiên cứu, tự khám

phá và kiểm tra quá trình đó, nếu không sinh viên sẽ không bao giờ đọc tài liệu.

- Tổ chức các Câu lạc bộ học tập trong đó chú trọng nâng cao các kỹ năng học tập cho các nhóm đối tượng sinh viên khác nhau, đặc biệt là sinh viên dân tộc miền núi. Nhân rộng các điển hình đã có phương pháp học tập hiệu quả.

- Tăng thời gian mở cửa và số lượng các giảng đường dành cho việc tự học của sinh viên, thông báo cho sinh viên biết vị trí các giảng đường này

- Thư viện cần cập nhật và tăng số lượng sách tham khảo cho sinh viên, tránh tình trạng thiếu sách, không đủ giáo trình cho sinh viên mượn.

3. KẾT LUẬN

Đào tạo theo tín chỉ yêu cầu người học phải có tính chủ động rất cao, không phụ thuộc nhiều vào giáo viên như trước đây. Người học phải biết cách tự sắp xếp lịch học, môn học sao cho phù hợp với bản thân bên cạnh đó cần phải có một phương pháp tự học đúng đắn và trên hết là một tinh thần tự giác cao độ, quyết tâm đạt được mục tiêu đề ra. Nghiên cứu trên đối tượng là sinh viên đang học ở trường Đại học Y Dược Thái Nguyên đã bước đầu cho

thấy thực trạng việc tự học của sinh viên khi học học phần Vật lý – Lý sinh y học nói riêng và các học phần khác nói chung.

Để việc tự học của đạt hiệu quả cao trong thời gian tới đòi hỏi mỗi sinh viên cần xây dựng cho mình một một phương thức tự học thích hợp nhất. Bên cạnh đó cần phải có sự hướng dẫn, giúp đỡ của giảng viên để tự học trở thành một thói quen, một nhu cầu của mỗi sinh viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1]. Nguyễn Cảnh Toàn (2001), Tuyển tập tác phẩm Tự giáo dục, tự học, tự nghiên cứu (tập 2), Hà Nội: Đại học Sư phạm Hà Nội.

[2]. Nguyễn Anh Tuấn (2011) Vai trò và trách nhiệm của giảng viên đối với việc tự học của sinh viên trong đào tạo theo học chế tín chỉ, trường Cao đẳng Sơn La

[3] Nguyễn Kỳ (2006), Biến quá trình dạy học thành quá trình tự học, Tạp chí Nghiên cứu Giáo dục, số 2/2006.

[4] Quy chế Đào tạo đại học và cao đẳng Hệ chính quy theo hệ thống tín chỉ kèm theo Quyết định số 43/2007/BGD&ĐT.

AN INVESTIGATION OF AFFECTING FACTORS ON SELF-STUDY IN PHYSICS – BIOMEDICAL PHYSICS SUBJECT OF STUDENTS IN THAI NGUYEN UNIVERSITY OF MEDICINE AND PHARMACY

Nguyen Quang Dong

Department of Physics-Biomedical Physics

ABSTRACT

This study is intended to investigate and discuss the self-study in Physics – Biomedical Physics subject of student in Thai Nguyen University of Medicine and Pharmacy. We have a survey of the actual situation and determine the difficulties that students face in self-study and suggest some solutions to help students for their problems and develop their ability to learn by themselves.

Key word: *self-study, physics, biomedical physics*

Liên hệ tác giả: ThS Nguyễn Quang Đông

Email: nguyenquangdongtn@gmail.com. Mobile: 0974974888